

Sveriges universitets-
och högskoleförbund
Tryckerigatan 8
111 28 Stockholm

2025-12-19
Dnr SU-850-0044-25
YTTRANDE

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Registerkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar, mm

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) har fått möjligheten att svara på remiss av Utbildningsdepartementets promemoria Registerkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar, Universitetskanslersämbetets delrapport 2023:1 En översyn av bestämmelserna i antagningsregistret, och Universitetskanslersämbetets slutrapport 2023:22 En översyn av förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor – ert diarienummer U2025/01933.

SUHF lämnar nedan kommentarer till de olika delarna av remissen.

Utbildningsdepartementets promemoria Registerkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar

I promemorian U2025/01933 föreslås att belastningsregisterkontroll ska införas som ett krav vid antagning till vissa högskoleutbildningar där studenterna under utbildningen kommer i kontakt med personer i beroendeställning. Det handlar om utbildningar som leder till yrken inom skolväsendet och hälso- och sjukvården där motsvarande belastningsregisterkontroll krävs för anställning. Förslaget innebär att kontrollen ska ske före antagning, och att studenter som under utbildningen döms för sådana brott ska kunna avskiljas.

SUHF hänvisar i första hand till det yttrande som lämnades i samband med remissen av promemorian Utökad registerkontroll i utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter (U2025/001126) tidigare i år.

Vad gäller utökningen av vilka högskoleutbildningar som ska omfattas av förslaget menar SUHF att det är en svår gränsdragning. SUHF:s inställning är att belastningsregisterkontrollerna bör begränsas till utbildningar där behovet är tydligt motiverat. För vilka utbildningar det i praktiken handlar om hänvisar SUHF till medlemslärosätenas yttranden.

I det tidigare yttrandet framförde SUHF att man ser allvarligt på de konsekvenser som förslagen kan få för efterantagning och reservantagning till berörda utbildningar. Det nuvarande antagningssystemet saknar teknisk möjlighet att kontrollera sökande mot belastningsregistret vilket måste lösas innan

regleringen kan implementeras. Efter andra urvalet sker antagningen av olika praktiska skäl enskilt av varje lärosäte. Utan tekniskt stöd skulle denna kontroll behöva göras manuellt, vilket är mycket tidskrävande. Det riskerar att försena antagningsbeskeden så pass mycket att många sökande inte hinner påbörja sin utbildning i tid. SUHF ser särskilt stora utmaningar för lärarutbildningarna, där en betydande andel av studenterna antas genom efter- och reservantagning. Detta kommer därmed att leda till att en stor del av platserna inte kan tas i anspråk. SUHF kan inte se att denna allvarliga konsekvens av förslaget har omhändertagits i den nya promemorian. Utökningen av vilka utbildningar som föreslås omfattas gör dessutom att ännu fler sökande kommer att drabbas.

SUHF har tidigare påpekat att det finns studenter och andra deltagare i utbildning vid högskolan som inte omfattas av förslagen. Dels gäller det studenter från andra länder som kan söka sig till svenska lärosäten, där det kan bli svårt att få ut aktuella uppgifter (domar) från vissa länder. Dels gäller det deltagare i uppdragsutbildning, vilka inte omfattas av högskolans antagningssystem och inte formellt är studenter vid högskolan. Den aktuella promemorian lämnar inga förslag för att åtgärda detta.

SUHF tillstyrker förslaget att det inte bör införas en skyldighet för domstolar att underrätta lärosäten om domar som kan leda till avskiljande från högskoleutbildning. Det tidigare föreslagna att domstolar ska underrätta lärosäten om domar menar SUHF skulle vara omöjligt att genomföra praktiskt och rättssäkert. SUHF tillstyrker även att det inte införs någon ny möjlighet för lärosäten att inhämta uppgifter från belastningsregistret, då detta skulle innebära ett långt större integritetsintrång än vad som kan anses motiverat.

SUHF menar att det är positivt att de enskilda utbildningsanordnarna omfattas av förslagen i promemorian eftersom detta bidrar till en mer likvärdig reglering mellan statliga och enskilda aktörer.

Universitetskanslersämbetets delrapport 2023:1 En översyn av bestämmelserna i antagningsregistret

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har i sin delrapport 2023:1 En översyn av bestämmelserna i antagningsregistret kommit med förslag på hur regleringen kring antagningsregistret kan utformas för att den samordnade antagningen ska kunna fungera även fortsättningsvis.

UKÄ föreslår en lösning som ger såväl lärosätena som Universitets- och högskolerådet (UHR) ett ansvar att genomföra en samordnad antagning, vilket skulle ge en möjlighet för lärosätena att förfoga över ett gemensamt sökande- och antagningsregister. SUHF ser positivt på detta. För närvarande ansvarar UHR ensamt för samordningen av antagningen och varje lärosäte ska därför föra ett eget register. Den lösning som UKÄ föreslår bygger i mycket stor utsträckning på författningsförslag som inkommit från UHR.

Den lösning som presenteras av UKÄ löser dock inte frågan för alla enskilda utbildningsanordnare, vilket SUHF anser är mycket problematiskt. SUHF menar att det är viktigt att hedra grundtanken om att vi i Sverige ska ha ett samordnat antagningssystem till högskolan som fungerar för samtliga utbildningsanordnare – detta för att antagningen ska fungera snabbt, smidigt och rättssäkert för de sökande. Den samordnade antagningen, som innebär att lärosätena och UHR samarbetar under den intensiva antagningsperioden, är till stor fördel för studenter och lärosäten. Det nära samarbetet gör systemet effektivt och resurssnålt samt garanterar att utbildningsplatser inte i onödan står tomma. En viktig ingrediens i den samordnade antagningen är just att samtliga utbildningsanordnare ingår.

I delrapporten föreslås en bredare definition av studentbegreppet: ”den som är antagen till och bedriver högskoleutbildning eller andra studier vid en högskola eller en enskild utbildningsanordnare”. Detta skiljer sig från den nuvarande definitionen i högskoleförordningen, som avser den som är antagen till och bedriver högskoleutbildning. SUHF anser att det vore olyckligt om det finns olika definitioner i två olika

förordningar där ingen av dem är överordnad den andra. Två olika definitioner i parallella förordningar riskerar att skapa rättsosäkerhet, eftersom det är avgörande att veta vem som är student vid beslut om rättigheter, skyldigheter och disciplinärenden.

En vidare definition som inbegriper andra personer som deltar i lärosätenas undervisning, och med den föreslagna definitionen därmed räknas som studenter, kommer att bli kostnadsdrivande. Det skulle innebära att exempelvis deltagare på uppdragsutbildning skulle få rätt till sådant som är förbehållet studenter såsom tillgång till studenthälsan, studentinflytande, med mera.

Definitionen i Högskoleförordningen är väl etablerad och SUHF anser att termen student bör reserveras för personer som är antagna till och bedriver studier på grundnivå, avancerad nivå eller forskarnivå. Registret kan behöva omfatta även andra grupper, exempelvis basårsdeltagare eller deltagare i uppdragsutbildningar, men för att undvika begreppsförvirring bör dessa inte benämnas som studenter.

Universitetskanslersämbetets slutrapport 2023:22 En översyn av förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor

Universitetskanslersämbetets (UKÄ) huvudsyfte med att se över förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor är att säkerställa att uppgifter om studier, antagning och examina dokumenteras och kan användas för uppföljning, statistik, resurstilldelning och forskning. Uppdraget omfattar bland annat att bedöma vilka ändringar som är nödvändiga för att förordningen ska kunna tillämpas av berörda myndigheter på ett ändamålsenligt sätt samt att bedöma om enskilda utbildningsanordnare bör omfattas av förordningen.

Stora delar av UKÄ:s slutrapport innehåller förslag som berör studieregistret Ladok. Lärosätena äger gemensamt Ladokkonsortiet som förvaltar och vidareutvecklar Ladok. SUHF menar att flera av UKÄ:s slutsatser och förslag till ändring av förordning (1993:1153) har allvarliga implikationer som man inte kan ställa sig bakom. I detta yttrande hänvisar SUHF i första hand till den utredning och de alternativa förslag som Ladokkonsortiet framförde i skrivelsen Förslag till framtida reglering av studieregistret Ladok, inskickad till regeringen den 19 april 2024. Skrivelsen bifogas yttrandet.

Nedan kommenteras valda delar av de förslag som UKÄ framför i sin slutrapport och de förslag som framförs i Ladokkonsortiets skrivelse.

Enligt förordning (1993:1153) är varje högskola ansvarig för att föra ett studieregister. SUHF menar, vilket framgår av Ladokkonsortiets skrivelse, att det ska finnas ett gemensamt studieregister för samtliga lärosäten, vilket inte står i kontrast mot förordningens skrivning. Alla lärosäten har ett studieregister och för många är det ett och detsamma. Att varje lärosäte skulle tvingas ha ett eget studieregister skulle avsevärt öka administration, förvaltning, utvecklingskostnader samt minska effektivitet och utgöra ett slöseri av statens finanser. Ladok är byggt ur ett studentperspektiv och borgar för en smidig och rättssäker hantering för studenterna och deras ärenden. Många studenter är antagna vid flera lärosäten och Ladok gör hanteringen smidig även för dem.

UKÄ lämnar inget förslag om att enskilda utbildningsanordnare ska omfattas av förordningen. SUHF menar bestämt att alla lärosäten bör inkluderas. Lärosätenas intention är att man ska samarbeta för en effektivare statsapparat. Ett gemensamt Ladok för både statliga och enskilda lärosäten ger goda förutsättningar för detta.

UKÄ tar i sin slutrapport (sid 9) upp möjliga vägar att inkludera enskilda lärosäten. Man tar upp möjligheten att i stället reglera i lag, möjligen i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda examina, eller i en förordning som skulle kunna gälla specifikt för enskilda utbildningsanordnare. Frågan skulle även

kunna lösas avtalsvägen. UKÄ går dock inte vidare med dessa förslag då det inte ingick i regeringsuppdraget att överväga och utreda andra alternativ. SUHF menar att det är angeläget att gå vidare med dessa förslag.

SUHF ser positivt på att studieregistret kan få innehålla andra kategorier av studerande än studenter på grundnivå och avancerad nivå samt doktorander. Dock anser SUHF att termen student bör reserveras för personer som är antagna till och bedriver studier på grundnivå, avancerad nivå eller forskarnivå. Se i övrigt kommentaren om studentbegreppet på sidan 2.

Utöver ovan angivna synpunkter hänvisar vi till vad våra medlemslärosäten anför i sina yttranden.

Enligt uppdrag

Marita Hilliges
generalsekreterare

***FÖRSLAG TILL FRAMTIDA
REGLERING AV
STUDIEREGISTRET LADOK***

Innehållsförteckning

Förslag till framtida reglering av studieregistret Ladok	3
Bilaga 1: Principer för samverkan om system och informationshantering	12
Bilaga 2: Ladok – En beskrivning av teknik och funktionalitet	17
Bilaga 3: Ladokkonsortiets förslag till revidering av andra kapitlet i förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor	30

Inledning

Efter att ha tagit del av de förslag som framförts av Universitetskanslersämbetets (UKÄ) i rapporten ”En översyn av förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor” med förslag på ändringar i förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor (2023:22), har Ladokkonsortiet sett behov av att ta fram ett eget förslag på reglering av studieregistret Ladok.

Ladokkonsortiet har, i samverkan med Universitets- och högskolerådet (UHR) och Sveriges universitet- och högskoleförbund (SUHF), tagit fram gemensamma principer för samverkan rörande de system och den informationshantering som bör gälla för såväl Ladok som antagningstjänsten (se bilaga 1).

Med utgångspunkt från dessa principer har Ladokkonsortiet för lärosätenas räkning tagit fram ett förslag i syfte att åstadkomma en effektiv, ändamålsenlig och teknikneutral reglering av Ladok. Förslaget avviker på centrala punkter från de förslag som läggs fram i UKÄs rapport.

Centrala frågeställningar

Samverkan kring Ladok sker sedan 1994 inom ramen för Ladokkonsortiet. Verksamheten är väl etablerad och genomarbetad. Att Ladok fungerar väl har konstaterats inte minst av UKÄ i ovan nämnda rapport och av Sveriges Förenade Studentkårer som kan ses som företrädare för de registrerade. Lärosätena ser positivt på Ladoks konstruktion, funktion och med styrningen i form av ett konsortium. En reglering av Ladok och samverkan kring detta bör därför ta sin

utgångspunkt i den faktiska verksamheten, behovet av reglering och en önskan att fortsatt stödja utveckling och digitalisering.

Lärosätena vill genom Ladokkonsortiet framhålla följande frågor som centrala för en framtida reglering av Ladok.

Inkluderandet av enskilda utbildningsanordnare

Det är angeläget att enskilda utbildningsanordnare, i en framtida reglering, omfattas av en skyldighet att dokumentera samma uppgifter som statliga lärosäten.

Alla studenter, oavsett var de studerar, har samma starka intresse av rättssäkerhet och att uppgifter om studieresultat och examina sparas på ett säkert sätt så att dessa kan verifieras historiskt. Det finns också ett starkt allmänintresse av att kunna verifiera korrekta kvalifikationsuppgifter t.ex. för framtida studier och anställningar. Dessa intressen kan mötas genom en uppgiftsskyldighet för samtliga lärosäten i 1 kap. högskolelagen (1992:1434) eller på något av de andra sätt som UKÄ nämner i sin rapport.

Ansvarsfrågan

Det är angeläget att befintlig verksamhet kan fortsätta i form av ett konsortium, att funktionaliteten i och digitaliseringen av Ladok kan fortsätta utvecklas och att personuppgiftsansvaret för registret utreds och fastställs.

Ladokkonsortiet har tagit fram en beskrivning av Ladok (se bilaga 2) i syfte att belysa Ladoks tekniska förutsättningar och därigenom även frågan om personuppgiftsansvar. Av beskrivningen framgår att Ladok idag kan betecknas som ett gemensamt register. Lärosätena ansvarar för egna uppgifter som förs in i registret och delar ansvaret för Ladok som

helhet. Samtliga lärosäten har tillgång till Ladok i sin helhet men genom inbyggda behörigheter begränsas starkt vilken personal som i realiteten har tillgång till uppgifterna utifrån behov.

Denna form för verksamheten behöver vara utgångspunkten för en framtida reglering av Ladok. Det är centralt att ansvarsförhållandena tydliggörs och att ett gemensamt register möjliggörs. Ladokkonsortiet anser inte att en specifik myndighet behöver utpekas som personuppgiftsansvarig för registret. Med utgångspunkt i förutsättningarna för just Ladok och så länge uppfyllelsen av krav på säkerhet och ansvar i förhållande till de registrerade kan säkerställas, bör ett gemensamt register med gemensamt ansvar vara möjligt.

UKÄ föreslår i sin rapport, att varje lärosäte ska ha ett eget register för vilket respektive lärosätet ska vara personuppgiftsansvarig, skulle innebära stora konsekvenser för Ladok. UKÄs förslag skulle innebära att Ladok behöver brytas upp så att varje lärosäte åter etablerar ett eget register. Detta skulle negativt påverka rättssäkerhet, informationssäkerhet och effektivitet samt motverka digitalisering. Det skulle även omintetgöra lärosätenas betydande investeringar i att utveckla och digitalisera Ladok, inklusive dess integrerade handläggningssystem. Upplysningsvis har utvecklingen av Ladoks grundsystem kostat ca 386 miljoner SEK. Därefter har ytterligare ca 360 miljoner SEK lagts på utveckling av ny och förbättrad funktionalitet. En reversering tillbaka till den tidigare tekniska lösningen är inte möjlig utan kräver att registerarbetet börjas om från grunden och en kostnad om ca 400 miljoner SEK kan påräknas för ett grundläggande nytt system.

Direktåtkomst lärosätena emellan

Direktåtkomst lärosätena emellan är skälig i linje med hur Ladok idag är konstruerat, inklusive de väl etablerade säkerhetsåtgärder

(begränsningar och behörighetskontroller) som redan etablerats lärosätena emellan.

Direktåtkomsten ska avse den sk nationella översikten genom vilken lärosätena sinsemellan kan få tillgång till varandras uppgifter om en student i handläggningen av ärenden som rör antagning utanför antagningstjänsten, studievägledning, tillgodoräknanden, examen, mm.

Den nationella översikten är uppbyggd som en fråga-svar-funktion där en förfrågan om uppgifter ställs in i Ladok och därmed effektivt riktas till samtliga lärosäten. Funktionen är omgärdad av särskilda begränsningar och kan endast användas av ett högst begränsat antal handläggare hos lärosätena vilka erhållit särskild behörighet och utbildning för att hantera funktionen på ett korrekt sätt. Eftersom det är lärosätena själva som gemensamt bestämt dessa behörighetsbegränsningar, kan dock lärosätena idag anses ha direktåtkomst till varandras uppgifter i Ladok.

Det kan framhållas att behörighetsbegränsningarna för den nationella översikten är inbyggda i Ladok, att dessa konstaterats fungerar väl och att integritetsriskerna och tillgången till överskottsinformation med anledning av direktåtkomsten därmed kan anses vara begränsade.

Avsaknaden av direktåtkomst skulle dock, förutom behov av teknisk ombyggnad av Ladok, innebära att det med Ladok integrerade handläggningssystemet inte skulle kunna upprätthållas. Handläggningens effektivitet, resursanvändning och servicenivån i berörda ärenden skulle påverkas påtagligt, till nackdel för de registrerade.

Avreglering av elektroniskt utlämnande

Den detaljerade regleringen av elektroniskt utlämnande i gällande förordning bör inte föras vidare till en framtida reglering av Ladok.

Elektroniskt utlämnande bör, oavsett mottagare, prövas av respektive myndighet utifrån ett lämplighetsavvägande och enligt ordinarie regler i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt gällande dataskyddslagstiftning. Detta skulle möjliggöra en mer effektiv hantering av utlämnandet av uppgifter såväl till myndigheter med behov av uppgifterna för sin verksamhet som till enskilda enligt offentlighetsprincipen. I den mån integritetsintressen så kräver skulle ett utlämnande, liksom för registerförfattningar med mer integritetskänsliga uppgifter än Ladok, kunna begränsas till vissa angivna syften.

Begränsningen av elektroniskt utlämnande till vissa aktörer i nuvarande förordning har inneburit att en stor mängd uppgifter måste lämnas ut pappersformat (och postas) med omfattande manuell hantering. Detta trots att integritetsriskerna i Ladok är högst begränsade. Registret innehåller inga sk känsliga personuppgifter och bara ett begränsat antal sekretessreglerade uppgifter (21:3 OSL) för vilka särskilda säkerhetsåtgärder byggts in i systemet. Kvarstående integritetsrisker motverkas knappast av ett utlämnande i pappersformat (istället för tex pdf som sänds via e-post) eftersom utlämnande ändå måste ske enligt offentlighetsprincipen. Dessutom blir en detaljerad reglering inaktuell så snart ett nytt behov av informationsutbyte uppstår.

Begränsning till nödvändig reglering

Det är angeläget att en framtida reglering av Ladok begränsas till det som är nödvändigt. Regleringen ska utgöra ett tillägg till befintliga generella regleringar, framför allt i form av offentlighets- och sekretesslagen och gällande dataskyddslagstiftning, utan onödiga detaljregleringar. Detta särskilt med hänsyn till att nuvarande verksamhet anses fungera väl och de begränsade risker som föreligger. En begränsad reglering innebär också att denna harmoniserar med övriga rättsregler och möjliggör en effektiv, rättssäker, modern, teknikneutral och ändamålsenlig reglering som också, så långt möjligt, är framtidssäkrad.

Regleringen av Ladok bör kunna begränsas till lärosätenas uppgiftsskyldighet, vilka uppgifter denna avser och för vilket ändamål uppgifterna behandlas samt med tillägg av eventuella andra särskilda krav med hänsyn till Ladoks särskilda förutsättningar. Lärosätena har exempelvis etablerat betydande och effektiva säkerhetsåtgärder i form av bl.a. behörighetskontroller och bör även fortsatt få bedöma vilka närmare åtgärder som ska vidtas för att de registrerades integritetsintresse ska värnas och kraven på säkerhet enligt gällande dataskyddslagstiftning ska uppfyllas. Detta borgar också för att lärosätena kan utveckla dessa åtgärder över tid med hänsyn till ny teknik.

Att, såsom UKÄ föreslagit i sin rapport, utöka detaljnivån i reglering kan inte anses ändamålsenligt. Detta inte minst med hänsyn till att en alltför detaljerad reglering, i takt med teknikutvecklingen, skulle behöva bli föremål för återkommande revideringar.

Dessutom bör inte det handläggningssystem som lärosätena utvecklar i samverkan inom Ladokkonsortiet och som idag är integrerat med Ladok,

omfattas av en framtida reglering av Ladok. Handläggningssystemet utgör inte ett register och hanteras individuellt för respektive lärosäte. Det bör därför för handläggningssystemet räcka med den generella regleringen i gällande dataskyddslagstiftning.

Alternativ 1: Reglering i högskolelagen och högskoleförordningen

Med ovanstående utgångspunkter vill lärosätena, genom Ladokkonsortiet, föreslå att gällande förordning med reglering av Ladok ska upphävas och ersättas med, dels en övergripande reglering om uppgiftsskyldighet i högskolelagen, kapitel 1, dels ytterligare reglering av förutsättningarna för Ladok i högskoleförordningen.

Genom den hänvisning till kapitel 1 i högskolelagen som finns i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, kommer även enskilda utbildningsanordnare att inkluderas i uppgiftsskyldigheten.

I högskoleförordningen införs i tillägg till detta lämpligen de närmare regler för Ladok som behövs för att komplettera bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen samt gällande dataskyddslagstiftning, mm. Framför allt gäller detta vilka uppgifter som ska lämnas och för vilket ändamål de ska behandlas.

Detta är det alternativ som Ladokkonsortiet anser vara mest effektivt för att de aktuella regleringarna ska begränsa sig till det som är nödvändigt, harmonisera med övriga rättsregler, hållas på en lämplig detaljnivå och uppfylla kraven på en effektiv, rättssäker, modern, teknikneutral och ändamålsenlig reglering som också, så långt möjligt, är framtidssäkrad.

Alternativ 2: Reglering reviderad registerförordning

Ett alternativ till en reglering i högskolelagen och högskoleförordningen vore att, utöver en reglerad uppgiftsskyldighet i högskolelagen, kapitel 1, införa en separat registerförordning för att reglera Ladok.

Med hänsyn till de svårigheter som finns i tillämpningen av gällande förordning anser lärosätena att Ladok i första hand bör regleras i en helt ny förordning. Det blir då möjligt att mer effektivt begränsa förordningstexten till det som är nödvändigt och ändamålsenligt med utgångspunkt i befintlig verksamhet.

Att i stället komplettera föreslagen uppgiftsskyldighet i högskolelagen med en omarbetad version av nu gällande förordning anser lärosätena inom Ladokkonsortiet vara som ett mindre lämpligt alternativ. För att åstadkomma en ändamålsenlig reglering på lämplig detaljnivå som är rättssäker och teknikneutral skulle en sådan omarbetning behöva vara mycket omfattande, i vilket fall mer omfattande än den som UKÄ föreslagit i sin rapport. Ladokkonsortiet har tagit fram ett förslag till en omarbetad förordningstext med utgångspunkt i förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor, vilken kan illustrera detta (se Bilaga 3).

Sammanfattning

Ladok har konstaterats fungera väl och motsvarar lärosätenas behov. Nuvarande register är ett resultat av lärosätenas samverkan sedan många år där Ladoks funktionalitet och säkerhet, inklusive integritetsskydd och rättssäkerhet, varit i centrum för utvecklingen tillsammans med ambitioner om ökad tillgänglighet och effektivitet.

Samtliga berörda aktörer är överens om att regleringen av Ladok i förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor är inte ändamålsenlig och svår att tillämpa. Regleringen behöver ses över med utgångspunkt i den etablerade verksamheten och de faktiska risker som finns i denna. Regleringen ska skydda de registrerade men också ge stöd för en effektiv och ändamålsenlig hantering hos lärosätena utan krav på återkommande revideringar. För att åstadkomma detta behöver regleringen ta hänsyn till annan gällande lagstiftning och begränsa sig till nödvändiga regleringar med en lämplig detaljnivå.

Bilaga 1

Principer för samverkan om system och informationshantering

I samverkan med UHR har Ladok definierat ett antal principer som bör gälla för samverkan rörande handläggning, system och informationshantering. Dessa principer avses vara generella för olika former av samverkan på olika områden.

Samverkan kan bidra till att säkra en god och lagenlig försörjning av systemstöd för lärosätena och att lärosätena har möjligheter att bedriva strategiskt utvecklingsarbete för att säkra ett effektivt sammantaget stöd för utbildning och forskning. Samverkan bör ge förutsättningar för långsiktighet och stabilitet i verksamheten och utveckling.

Administrativ samverkan ska utgå från och stödja den akademiska friheten enligt 1 kap. 6 § högskolelagen och kravet i 1 kap. 4 § högskolelagen att de tillgängliga resurserna ska utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten. Samverkan ska också utgå från målet för den statliga förvaltningspolitiken, som är en innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv, har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet, och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete.

Utgångspunkten ska vara lärosätenas behov utifrån verksamhet och verksamhetskrav. Då verksamheten fungerar väl bör verksamheten, dess utformning och dess behov vara utgångspunkten för ny reglering i såväl författning som i avtal och överenskommelser.

Utifrån ovanstående utgångspunkter bör följande principer gälla för den gemensamma informationshanteringen och de gemensamma systemen, samt för regleringen av dessa.

Lärosätenas ansvar och autonomi

Varje lärosäte ansvarar för den egna verksamhetens kvalitet, effektivitet och laglighet. Detta omfattar ansvar för organisation, verksamhet, handläggning, administrativt stöd, samt säkerhet och rättsenlighet. Samverkan ska ge lärosätena förutsättningar att fullgöra detta ansvar.

Den verksamhet som idag bedrivs i form av samverkan inom Ladok och antagningen har konstaterats fungera väl. Utgångspunkten för en översyn av regleringen av dessa verksamheter bör därför utgå ifrån den verksamhet som faktiskt bedrivs, dess utformning och behov. Även om olika juridiska förutsättningar gäller för statliga lärosäten och enskilda utbildningsanordnare bör utgångspunkterna vara desamma då samtliga finansieras med statliga medel och samma rättssäkerhetsintressen gör sig gällande.

Service, tillgänglighet och rättssäkerhet

En god och tillgänglig service till sökande och studerande är grundläggande för förtroendet för lärosätena, och för att kontakter med sökande och studerande ska kunna ske på ett effektivt sätt utan onödig byråkratisering. Sökande och studenter behöver också ges förutsättningar för rörlighet mellan lärosäten, såväl statliga som enskilda utbildningsanordnare.

Sökandes och studenters rättssäkerhet säkerställs bl.a. genom att likabehandling stärks vid användning av gemensamma system med likvärdigt gemensamt handlägningsstöd i form av rutiner, mallar, vägledning, och gemensamma utbildningar för personal vid lärosäten och stödjande myndigheter. Genom att uppgifter om studier och examina sparas på ett säkert och långsiktigt hållbart sätt ges förutsättningar för service, tillgänglighet och rättssäkerhet.

Genom att inkludera enskilda utbildningsanordnare med examensrätt åstadkoms ökad rättssäkerhet för dessas studenter som kan förlita sig på

att deras uppgifter om studieresultat och examina sparas på ett säkert sätt och kommer kunna användas oavsett vad som händer med den utbildningsanordnare där de bedrivit sina studier.

Effektivt resursutnyttjande

Genom gemensamma handläggningsprocesser främjas ett effektivt resursutnyttjande genom att handläggningstider kortas, befintlig kompetens utnyttjas bättre och kan vidmakthållas. Genom gemensamma system minskas kostnaderna för etablering, utveckling och vidmakthållande. Därutöver minskar behovet av avveckling och omarbetning av väl fungerande system och verksamheter.

För att stödja effektivisering bör ambitionen vara att skapa en hållbar, effektiv och teknikneutral reglering som främjar nödvändig utveckling framåt, främjar effektivisering, modernisering och digitalisering av offentlig sektor.

Transparens

Ansvarsfördelningen såsom den styrs och dokumenteras i författning, samt i avtal och överenskommelser, behöver vara tydligt utformad och transparent. För lärosätena behöver det vara tydligt vad som är det egna ansvaret, och i vilka delar detta ansvar delas av andra eller är utkontrakterat.

För sökande och studenter, liksom för andra, behöver det vara tydligt hur ansvaret fördelar sig, vilken aktör som fattar beslut, och vilken aktör som ansvarar viss verksamhet, handläggning och beslut. Detta utan att den enskilde ska behöva ha detaljerade kunskaper om ansvarsfördelningen mellan olika lärosäten, myndigheter och gemensamma organ.

Dataskydd och säkerhet

Uppgifter bör hanteras samlat när det främjar kvalitet och tillgänglighet. Genom att hålla uppgifter aktuella på en plats förbättras förutsättningarna för kvalitet, ajourhållning och tillgänglighet. Uppgifter bör därför inte sparas på fler ställen än nödvändigt. Detta uppfyller även förutsättningarna för lagringsminimering.

Den gemensamma hanteringen av uppgifter behöver vara väl reglerad i författning samt i avtal och överenskommelser. Författningsregleringen behöver vara modern, ändamålsenlig, verksamhetsstödande och teknikneutral. Den behöver utgå från verksamhetens behov och säkerställa ett gott skydd för den personliga integriteten. Samverkanslösningar ska vara ett verktyg för att öka skyddet för den personliga integriteten och lärosätenas informationssäkerhet, och får inte leda till en lägre säkerhet. Samverkan kan stödja en säker personuppgiftsbehandling genom gemensamma säkerhetsåtgärder och hanteringsrutiner samt bättre gemensamma resurser (t.ex. kan små lärosäten drar fördel av ett större system).

Flera aktörer behöver uppgifter som finns i antagningstjänsten och Ladok. Uppgifterna behöver därför kunna spridas på ett effektivt sätt till dessa aktörer. Uppgifter ska inte spridas i onödan eller till aktörer som inte behöver dem eller har rätt att ta del av dem. Åtkomst till uppgifter bör begränsas och styras för att förhindra otillbörlig åtkomst. De intresseavvägningar som behöver göras gällande åtkomst till och spridning av uppgifter behöver bygga på goda, gemensamma riskbedömningar utifrån de personuppgifter eller sekretessreglerade uppgifter som faktiskt hanteras. Regleringen av åtkomst ska vara teknikneutral och ska inte vara mer detaljerad än nödvändigt.

Regleringen behöver utgå från att uppgifter behöver delas utifrån såväl verksamhetsperspektiv, som kvalitetsperspektiv samt för att uppfylla lagstadgade krav och en rimlig servicenivå. Regleringen behöver vara teknikneutral och bör ge förutsättningar för att berörda lärosäten och myndigheter ska kunna bedöma vilka uppgifter som bör delas, på vilka villkor det bör ske, samt vilka åtgärder som behöver vidtas för att säkerställa att uppgifterna får ett adekvat skydd. Detta utan att onödigtvis hindra samverkan.

Lärosäten och myndigheter behöver få förutsättningar för att kunna utöva sitt ansvar för informationssäkerhet i gemensamma tjänster. Det behöver vara tydligt vem som ansvarar för vad, och vilka åtaganden som olika aktörer gör i förhållande till varandra.

Författningsreglering

Lärosätena och berörda myndigheter bör verka för en ändamålsenlig författningsreglering. Författningsregleringen bör stödja verksamheten och de gemensamma systemen genom att ge tydliga förutsättningar. Författningsreglering bör användas endast när det är särskilt påkallat. I delar som omfattas av generell reglering bör särreglering undvikas när det inte behövs för att ge särskilt skydd åt något visst intresse. Regleringen bör vara sammanhängande och säkerställa ett tillräckligt skydd för de intressen som den rättsliga regleringen ska skydda.

Författningsregleringen bör vara lättillämpad. Den bör inte vara mer detaljerad än vad som är nödvändigt. Författningsregleringen bör vara modern och teknikneutral samt ta sin utgångspunkt i verksamhetens behov samt stödja denna där den fungerar väl. Lärosäten och myndigheter behöver kunna utforma de tekniska och organisatoriska lösningar som är mest ändamålsenliga. Därigenom kan regleringen ge

långsiktiga förutsättningar för gemensam utveckling av säkra och effektiva lösningar och ge goda förutsättningar för verksamhetens bedrivande i praktiken.

Som personuppgiftsansvariga (enskilt eller gemensamt) måste lärosätena få ta sitt ansvar och få förtroendet att utveckla systemet och skydda studenternas uppgifter på lämpligt sätt.

Avtalsreglering

Avtal och överenskommelser bör användas när det behövs för att förtydliga ömsesidiga åtaganden mellan lärosäten, myndigheter och andra berörda aktörer. Strävan bör vara att befintliga aktörer ska kunna göra ömsesidiga och tydliga åtaganden för att i samverkan kunna handha gemensamma funktioner och möta upp mot gemensamma behov.

Gemensamma funktioner, rutiner och processer behöver vara tydligt dokumenterade.

Bilaga 2

Ladok – En beskrivning av teknik och funktionalitet

Ladok är ett system som innehåller ett nationellt register och ett med detta integrerat handläggningssystem, inklusive processer och åtföljande säkerhetsåtgärder. Ladok har utvecklats av lärosätena gemensamt i syfte att ge anslutna lärosäten stöd i de olika studieadministrativa processerna. Ladok stödjer lärosätena i att uppfylla de regelverk och krav på registrering och uppföljning som finns från regering och centrala myndigheter när det gäller studiedokumentation. Ladok gör det också möjligt för lärosäten att ta fram sin egen statistik för uppföljning av studenter.

Ladok används i dag av cirka 20 000 lärare och administratörer och omkring 234 000 studenter har tillgång till registret. Systemet innehåller dessutom uppgifter och poster för 3,2 miljoner studenter.

Ladok ägs, drivs, förvaltas och utvecklas av lärosätena tillsammans genom ett konsortium. För närvarande ingår 40 lärosäten i konsortiet, både statliga lärosäten och enskilda utbildningsanordnare, samt Centrala studiestödsnämnden. I grunden regleras Ladok i det konsortialavtal som ingåtts mellan anslutna lärosäten. Till detta har etablerats olika anvisningar, rutinbeskrivningar och rekommendationer från SUHF till stöd för handläggning och registrering i Ladok. Dessa uppdateras löpande utifrån ny lagstiftning och praxis.

Studiedokumentation

Studiedokumentation är en betydelsefull del av studieadministrationen inom universitets- och högskolevärlden. Ladok är centralt för lärosätenas möjligheter att uppfylla kraven på säker lagring av studentdokumentation. All information om studenternas närvaro och resultat, men också andra uppgifter som behövs för administrativa ändamål på alla nivåer (grund-, avancerad och forskarnivå) lagras i Ladoks register.

Personuppgiftsbehandlingen i Ladok

Personuppgifter i Ladok

I Ladok behandlar lärosätena personuppgifter avseende sina samlade studieadministrativa åtgärder avseende antagna studenter. De uppgifter som behandlas är de som behövs för att besluta om och dokumentera tillgodoräknande, uppehåll, studieresultat, examen, mm. Ändamålet med behandlingen i Ladoks register följer förordning (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor.

En viss del av informationen i Ladoks register är gemensam för alla lärosäten. Det är identitets- och kontaktuppgifter och viss annan information som är kopplad till studenten som individ utan samtidig direkt koppling till ett specifikt lärosäte och den utbildning det tillhandahåller, t.ex. studieavgiftsskyldighet och uppgift om avskiljande. All övrig information ägs av respektive lärosäte, inklusive studieavgiftsskyldighet avseende visst utbildningstillfälle (som kan skilja sig från studieavgiftsskyldighet som individ) och avstängningar.

Det lärosäte där en student först antas registrerar in lärosätetsgemensamma grunduppgifter om studenten (namn,

personnummer, interimspersonnummer, kontaktuppgifter) vilket skapar en profil i Ladoks register. Lärosätet registrerar sedan studentens studiedokumentation såsom uppgifter om antagning och efterföljande studieresultat, tillgodoräknanden, avbrott, studieuppehåll, avskiljande, avstängning och examen. Om studenten sedan antas till studier vid annat lärosäte inrapporterar detta lärosäte sin studiedokumentation på samma profil. Flera av de studieadministrativa ärenden som ligger bakom nämnda registeruppgifter har handlagts i Ladoks handläggningssystem. Varje lärosäte bär fullt ansvar för egen handläggning och beslut i Ladoks handläggningssystem samt för de uppgifter lärosätet för in i Ladoks register.

Behandlingar i Ladok

Ladok innehåller stöd för bl.a. följande behandlingar.

Behandling av studenters identiteter samt tillhörande uppgifter, såsom namn, kontaktuppgifter, studieavgiftsskyldighet och avstängning. Hantering av folkbokföringsuppgifter (namn, personnummer, adress och sekretessmarkering) som erhålls från Skatteverket via NyA (Universitets- och högskolerådets antagningssystem).

Behandling av studenternas förväntade deltagande i studier (innan registrering), faktiskt deltagande (registrering på kurstillfälle), uppgifter om behörigheter, eventuella återbud, avbrott, utbytesstudier avstängning och avskiljande. Möjlighet att ta del av samlad information om studentens studier vid övriga till Ladok anslutna lärosäten.

Behandling av underlag för betygsättning och resultatrapportering samt lagring av attesterade resultat. Resultat kan även innefatta dokumentation av meriter eller resultat som uppnåtts och redovisats på

annat sätt än i Ladoks register eller kan utgöra grund för ett beslut om tillgodoräknande.

Möjlighet att rapportera deltagande och resultat vid examinerande moment i form av laboration, seminarium etc. Hantering av examina, kursbevis respektive bevis över genomförd utbildning.

Tillgång till uppföljning genom ett antal fasta rapporter med möjlighet till export av rapportdata eller underlagsdata avseende det egna lärosätet. Lärosätena erbjuds en lokal uppföljningsdatabas där utsökning av utvald data är möjlig via valfritt analysverktyg. Lagring sker inom Ladok.

Tillgång till gränssnitt för integration med Ladoks register via API-tjänster och feeds. Integrationer med Centrala studiestödsnämnden, Universitets- och högskolerådet (NyA), Migrationsverket och Statistiska centralbyrån (SCB) m.fl.

Tillgång till "Ladok för studenter" där studenter själva kan registrera sig på kurser, se sina aktuella kurser och resultat, göra avbrott, byta kurstillfälle, anmäla sig till examinerande moment, ta ut verifierbara intyg, ansöka om tillgodoräknande och ansöka om kurs- och examensbevis.

Möjlighet för alla studenter inklusive utbytesstudenter att hämta uppgifter elektroniskt från anslutna lärosäten via Emrex. Det behövs inga avtal mellan lärosäten utan studenten ger vid överföringen sitt godkännande till att studentuppgifterna överförs.

Sekretessreglerade respektive känsliga uppgifter

De personuppgifter som behandlas i Ladok utgör inte sk känsliga personuppgifter och endast ett begränsat antal sekretessreglerade uppgifter förekommer, nämligen uppgifter som kan omfattas av sekretess enligt 21 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen.

Ett särskilt skydd har etablerats för personer med skyddsbehov (sekretessmarkering i folkbokföringen). Dessa kan tilldelas en aliasidentitet i Ladoks register och NyA. Syftet med alias är att studenten ska kunna studera och vistas vid ett lärosäte utan att varken vistelsen där eller den rätta identiteten röjs. Kopplingen mellan verklig identitet och aliasidentitet är väl skyddad och ett lärosäte kan endast tilldela upp till två personer behörighet med tillgång till denna information.

I Ladoks register förekommer även uppgifter om avstängning (disciplinärende) samt avskiljande. Disciplinärenden kan innehålla sekretessreglerade eller sk känsliga personuppgifter. Avstängningsärenden handläggs inte i Ladoks handläggningssystem men uppgift om avstängning och behandlas i Ladoks register för att t.ex. förhindra registrering, tentamensanmälan och resultatrapportering under avstängningsperioden. Uppgifter om avskiljande av student behandlas i syfte att förhindra antagning och registrering på utbildningar som avskiljandet omfattar. Avskiljande från pågående studier föranleder avbrott på berörd utbildning. Inga uppgifter registreras dock om grunden för avstängning eller avskiljande.

Uppgift om en persons befrielse från studieavgiftsskyldighet på grund av medborgarskap i EU, EES eller Schweiz, permanent uppehållstillstånd eller övriga grunder för avgiftsbefrielse behandlas i Ladoks register. Dock behandlas inga uppgifter om medborgarskap i sig. Uppgift om att

studieavgift har betalats markeras individuellt på berörda utbildningstillfällen av respektive lärosäte.

Säkerhetsåtgärder

Behörighetskontroll och tillgång

För Ladoks tillämpas ett väl etablerat system för användarbehörigheter som utformats och reglerats mellan anslutna lärosäten och är inarbetade i Ladok.

En lokal användare vid ett lärosäte kan tilldelas en eller flera användarbehörigheter. En användarbehörighet är en kombination av en behörighetsprofil och tillhörighet till en lokal organisationsenhet, t.ex. institution. En behörighetsprofil ger behörighet till en eller flera systemaktiviteter och ges också en rättighetsnivå (läsrättighet, lokal skrivrättighet, nationell skrivrättighet). Lärosätet styr själv vilka systemaktiviteter som ska ingå i en behörighetsprofil. En systemaktivitet omfattar den funktionalitet som behövs för att utföra en viss aktivitet i Ladoks register, t.ex. att registrera en student på ett kurstillfälle. En lokal användare kan även tilldelas en nationell behörighet, t.ex. för att administrera lärosätesgemensamma uppgifter om studenten.

De personer som har åtkomst till Ladoks register och kan ändra i detta är främst anställda vid lärosäten inom studieadministration. Detta inkluderar lärare och handläggare av studieadministrativa ärenden. Handläggning kan ske direkt i Ladoks handläggningssystem. Andra anställda har begränsad tillgång till Ladok (läsbehörighet i registret).

Särskilt om den nationella översikten

Syftet med den nationella översikten är att ge lärosätena möjlighet att på ett enkelt sätt dela information mellan varandra för de frekvent förekommande ändamål som anges i 2 kap. 6 § 1 i förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor. Den nationella översikten lyder under en särskild behörighetsprofil som är begränsad till läsrättigheter i Ladoks register. Översikten ger en överblick över en students studieresultat och examina vid alla lärosäten som är anslutna till Ladok.

Tillgången till den nationella översikten är starkt begränsad genom en särskild behörighetsprofil. Lärosätena beslutar lokalt vem som ska ha behörighet till vyn, upp till två personer per lärosäte. Behörighetsprofilen ger endast möjlighet att söka fram uppgifter för en person i taget baserat på personnummer utan möjlighet att ändra i registret. Eftersom det är lärosätena gemensamt som åstadkommit behörighetsbegränsningarna och sökningen går ut i det gemensamma Ladokregistret handlar det i grunden om direktåtkomst men behörighetsprofilen är konstruerad som en fråga/svar-funktion.

På den nationella översikten visas kurser som studenten är eller har varit registrerad på (inklusive kurser med avbrott), resultat på kurser (inklusive ”andra resultat” vid det aktuella lärosätet – i huvudsak äldre kursresultat där registreringsuppgifter saknas), aktörer (främst handledare på forskarnivå), studieaktivitet och studiefinansiering på forskarnivå, anknytning till annat lärosäte (avsett för forskarnivån), tillgodoräknanden, uppehåll, uppgift om utbildningssamarbete, utfärdade examina samt importerade utländska meriter (via Emrex). Man kan även välja att se mer detaljer, t.ex. resultat på moduler inom kurser, avbrott på kurser, titel på modul (för examensarbeten och

uppsatser) och studieperioder för de kurstillfällen som studenten varit registrerad på.

Informationsdelning

De samlade uppgifterna om enskilda studenter lämnas ut till studenten själv men disponeras också av lärosätena för behandlingarna ovan.

Lärosätena delar uppgifter sinsemellan i syfte att åstadkomma en effektiv handläggning i studieadministrativa ärenden. Genom den nationella översikten kan lärosätena bedömas ha direktåtkomst till varandras uppgifter (se särskilt avsnitt). Även den registrerade har direktåtkomst till sina egna uppgifter från alla lärosätens i Ladoks register.

Uppgifterna i Ladoks register sprids dock även till andra aktörer, både enskilda och myndigheter med verksamhet som direkt anknyter till sådana uppgifter. Förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor innehåller en detaljerad reglering av vilka myndigheter och andra som får ges åtkomst till uppgifterna elektroniskt. Övriga kan endast få ut uppgifter ur Ladoks register som fysisk utskrift. Sistnämnda är alltid fallet vid utlämnande av uppgifter enligt 2 kap TF.

Den funktionalitet som finns i Ladoks register möjliggör följande elektroniska utbyten av information mellan lärosäten och andra myndigheter.

Inhämtning av uppgifter till Ladoks register via integration

Indata i Ladoks register kommer från lärosätenas verksamheter där studieresultat rapporteras in eller där personal utför handläggningsåtgärder i handläggningssystemet inom ramen för

studieadministrativa ärenden, med eller utan ansökan från studenten. Därutöver tillförs Ladoks register uppgifter från andra källor genom integration.

Universitets- och högskolerådet

Kontaktuppgifter (utom folkbokföringsadress) hålls i första hand aktuella av studenten själv men hämtas också in från Universitets- och högskolerådet (NyA) i samband med antagning till ny utbildning.

Den information som inhämtas är identitetsinformation (inklusive personnummerbyten och alias som etablerats redan i NyA), kontaktinformation och uppgifter om studieavgiftsskyldighet (baserat på anmälningsskyldighet dock inte grunden för detta). Därutöver inhämtas uppgifter om antagningar (inklusive förväntade deltaganden, inte reserver) och eventuella villkor.

Skatteverket

Uppgifter från Skatteverkets folkbokföringsregister hämtas in till Ladoks register via Universitets- och högskolerådet (NyA). Uppgifterna från Skatteverket uppdaterar automatiskt uppgifterna i Ladoks register vid personnummerändring, namnändring (förnamn eller efternamn), ändrad folkbokföringsadress, ändrat medborgarskap som föranleder studieavgiftsbefrielse (inte medborgarskapet i sig), sekretessmarkering (genererar ett studentärende på lärosäten som studenten har koppling till) och avregistrering (avliden, utvandrad).

Utlämnande av uppgifter från Ladoks register via integration

Information till externa intressenter filtreras utifrån ändamål som anges i 2 kap. 6 och 6 a §§ förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor. Feeds används för

kontinuerlig överföring av information till Universitets- och högskolerådet (NyA) och Centrala studiestödsnämnden. Tillhandahållna API:er ger möjlighet för de externa intressenterna att ställa frågor till Ladoks register.

Universitets- och högskolerådet

Till Universitets- och högskolerådet (NyA) överlämnas uppgifter från Ladoks register om utbildning som behövs för behörighets- och meritvärdering i samband med ansökan och antagning till högskoleutbildning inom ramen för NyA vid ansökningar i antagning.se. Detta omfattar uppgifter om resultat, registreringar och examina samt anmälan inom program. Även uppgifter om återbud och avbrott överlämnas.

Därutöver överlämnas utbildningsinformation, inklusive kurspresentation, utlysta kurstillfällen och behörighetskrav till stöd för för ansökan i antagning.se, för antagningsprocessen och för vidare informationsutbyte mellan Universitets- och högskolerådet (NyA) och Centrala studiestödsnämnden. Denna information innehåller inga personuppgifter.

Centrala studiestödsnämnden

Till Centrala studiestödsnämnden utlämnas uppgifter från Ladoks register som behövs för beslut i ärenden om beviljande av studiemedel. De uppgifter som överlämnas avser studiedeltagande (registreringar, uppehåll, avbrott), resultat (periodvis summering) och viss utbildningsinformation (tex start- och slutdatum). Utlämnningen sker via feeds (vid varje registrering eller händelse) eller API (vid specifik sökning).

Statistiska centralbyrån

Till Statistiska centralbyrån överlämnas, enligt UKÄ:s och SCB:s gemensamma anvisningar, uppgifter från Ladoks register som utgör underlag för nationell statistik enligt förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor. Uppgifterna lämnas via feeds (fyra tillfällen årligen).

Migrationsverket

Till Migrationsverket lämnas, enligt Migrationsverkets begäran, uppgifter om studier på grund- och avancerad nivå avseende erlagd studieavgift, återbetalad studieavgift, studieavbrott, återbud eller uteblivit, ändrade identitets- och kontaktuppgifter samt uppehåll (publiceras i Ladoks register men konsumeras inte av Migrationsverket). Uppgifterna lämnas via feeds (vid varje händelse).

Skolverket

Till Skolverket utlämnas uppgifter från Ladoks register om examina och resultat inklusive tillgodoräknanden. Utlämningen sker efter frågor via API.

Socialstyrelsen

Till Socialstyrelsen lämnas uppgifter ur Ladoks register om examen avseende de yrkesexamina som Socialstyrelsen behöver kontrollera för att utfärda legitimation. Därutöver överlämnas uppgifter om resultat i den mån sådana behövs som underlag för beslut om förskrivningsrätt. Uppgifterna överlämnas efter frågor via API.

Vetenskapsrådet

Till Vetenskapsrådet överlämnas uppgifter från Ladoks register avseende examina på forskarnivå och titel på avhandling. Uppgifterna

lämnas efter frågor via API på begäran av den registrerade (samtycke finns för överlämnandet) och behandlas inom Vetenskapsrådets ansökningssystem Prisma som rymmer intressenter som inte omnämns i 2 kap. 6 § förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor.

Emrex

Emrex är ett gränssnitt med funktionalitet för att exportera och importera studieresultat från europeiska utbildningsorganisationer anslutna till Emrex-samarbetet. Uppgifter från Ladoks register lämnas till utländskt lärosäte inom Emrex-samarbetet efter begäran (samtycke) från studenten (den registrerade).

Bilaga 3

Ladokkonsortiets förslag till revidering av andra kapitlet i förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor

Lärosätena lämnar, genom Ladokkonsortiet, följande förslag till omarbetning av förordningen med hänsyn tagen till UKÄs rapport 2023:22 och de remissvar som lämnats inom ramen för UKÄs utredning.

2 KAP. STUDIEREGISTER

Allmänna bestämmelser

1 § Varje högskola ska dokumentera uppgifter om antagna och studenter. ~~Varje högskola ska föra i~~ ett studieregister och där ange uppgifter ~~na~~ individuellt för varje student. ~~Studier~~ Registret ~~får vara gemensamt för lärosätena och~~ får föras med hjälp av automatiserad behandling.

Enskilda utbildningsanordnare med examenstillstånd ska omfattas av uppgiftsskyldighet eftersom alla studenter har samma intresse av att förvärvade studiemeriter på högskolenivå dokumenteras och sparas, oavsett huvudman. Av lagtekniska skäl kan detta inte genomföras direkt i denna förordning varför vi föreslår att en reglering av detta läggs in i lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, alternativt i 1 kap. högskolelagen (1992:1434) till vilken förstnämnda lag hänvisar.

Det bör förtydligas att registret är eller får vara gemensamt i enlighet med hur Ladok idag är konstruerat. Det bör vara upp till lärosätena att avgöra hur rapporteringsskyldigheten kan fullgöras mest effektivt med hänsyn tagen till de som följer av GDPR. Varje lärosäte ansvarar för användningen av personuppgifterna i den egna verksamheten.

Lärosätena har dock gemensamt bestämt mål och medel för behandlingen i Ladok och registret omfattas därför *de facto* av ett gemensamt personuppgiftsansvar. Ändå är lärosätena, enligt förordningens nuvarande lydelse, enskilt personuppgiftsansvariga för egna register. Det är viktigt att en ny förordningstext istället speglar faktiska förhållanden. Om en sådan ändring uteblir kommer troligen Ladok behöva reverseras med stora effekter för såväl statliga resurser, enskildas rättssäkerhet och digitaliseringen av den statliga sektorn.

Vi delar inte UKÄs bedömning att personuppgiftsansvaret inte kan vara gemensamt eller att det ska behöva läggas hos en myndighet genom särskild reglering.

Om en högskola avser att införa ett nytt system för att föra studieregistret eller göra väsentliga förändringar i ett befintligt system, ska högskolan samråda dels med Ekonomistyrningsverket i syfte att säkerställa att de uppgifter i studieregistret som ligger till grund för resurstilldelningen blir tillförlitliga, dels med Universitetskanslersämbetet och Universitets- och högskolerådet i syfte att säkerställa att uppgifterna i studieregistret uppfyller krav på kvalitet och jämförbarhet mellan olika högskolor.

Endast redaktionella ändringar föreslås.

Ändamålet med registret

2 § Ändamålet med studieregistret är att säkra att uppgifter om *sökande till utbildning, studenters* genomgångna studier, betyg över utbildningar och examina bevaras. Härutöver ska uppgifterna kunna läggas till grund för uppföljning och utvärdering, för antagning av studenter, för beslut om anmälningssavgift och studieavgift, för avstängning av *studieavgiftsskyldiga* studenter, för administration inom respektive högskola, för ändamål som anges i 8 § ~~6 och 6 a §§~~, för sådan officiell statistik som avses i 3 kap. samt för resurstilldelning. *Uppgifterna får därutöver behandlas för andra ändamål som inte är oförenliga med ovan angivna ändamål.*

Justering enligt remissvar från högskolorna. Sökanden registreras inte i studieregistret varför regleringen i denna del utgår. Uppgift om avstängning anges för samtliga studenter, inte bara avgiftsskyldiga. Även en sekundär grund för behandling föreslås för att framtidssäkra regleringen.

*Studier*Registret får användas även för forskning.

Endast en redaktionell ändring föreslås.

Uppgifter om studenter

3 § I studieregistret ska det för varje ~~registrerad~~ student dokumenteras uppgifter om

1. behörighet på forskarnivå,
- ~~2. urvalsgrund,~~
2. skyldighet att betala anmälningsavgift och studieavgift,
3. betalning av anmälningsavgift och studieavgift,
4. antagning,
- ~~5. registrering,~~
6. deltagande i högskoleutbildning och ~~prov~~ examination,
- ~~7. studieuppehåll,~~
- ~~8. avbrott på utbildning,~~
- ...9. avstängning
10. avskiljande,
11. studieresultat,
12. betyg,
13. tillgodoräknad utbildning eller annan tillgodoräknad verksamhet, och
14. examen.

Justering enligt högskolornas remissvar. Behörighet och urvalsgrund registreras inte i Ladok för studier på grund- och avancerad nivå.

Tillägg av att uppgift om registrering, studieuppehåll och avbrott, avstängning och avskiljande. Prov ändras till examination. Vi föreslår att inga uppgifter om medborgarskap eller förekomst i belastningsregistret ska föras in i registret. Endast generella uppgifter om avgiftsskyldighet i sig förekommer i Ladok. Uppgift om förekomst i belastningsregister hör till antagningsärendet varför frågan får behandlas i anknytning till antagningstjänsten.

Vi delar inte UKÄs bedömning att rätten att föra in identitets- och kontaktuppgifter i Ladok behöver regleras särskilt. Det är inte möjligt

att föra in ovan nämnda uppgifter utan att också föra in nödvändiga identifikatorer. Förutan vissa av dessa skulle ovanstående uppgifter inte vara personuppgifter. Jämför även § 5 nedan.

Motsvarande uppgifter som anges i första stycket får dokumenteras i studieregistret för varje student som bedriver andra studier vid en högskola.

Justering enligt UKÄs förslag. Även vi önskar ett förtydligande om rätt men inte skyldighet att införa uppgifter om annat än poänggivande högskoleutbildning, i dagsläget uppdragsutbildning samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Studieregistret ska därutöver innehålla sådana uppgifter som krävs för att högskolan ska kunna lämna uppgifter till SCB enligt 3 kap. och Universitets- och högskolerådet enligt 4 kap.

Ingen ändring föreslås.

Studieregistret får också innehålla de uppgifter om studenter som behövs för en högskolas resultatredovisning till regeringen.

Justering enligt remissvar från högskolorna för att tydliggöra vad som avses med resultatredovisning.

~~4 § Uppgifterna i 3 § studieregistret om dels deltagande i utbildning, dels studieresultat skall~~ ska föras i kronologisk och systematisk ordning. Underlaget för uppgifterna skall behandlas i enlighet med föreskrifterna om verifikation i förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring.

Justering föreslagen i linje med UKÄs förslag för att förtydliga att samtliga uppgifter ska föras i kronologisk och systematisk ordning.

5 § I studieregistret ska# varje students identitet anges med hjälp av namn och personnummer. Om ett svenskt personnummer saknas, anges ~~ett en~~ för denna student annan liknande identitetsbeteckning vid högskolan unikt nummer.

Justering enligt UKÄs förslag. Inget unikt nummer tilldelas hos högskolorna. Ett unikt nummer skapas centralt för användning i Ladok. Studenten kan inte ha två identifieringar i Ladok. Samordningsnummer erhålls i dagsläget inte från Skatteverket men om det framdeles blir möjligt att erhålla samordningsnumret lämnar den föreslagna formuleringen utrymme för en sådan ordning.

Behandling av känsliga personuppgifter

~~**6 §** Bestämmelser om myndigheters behandling av känsliga personuppgifter finns i 3 kap. 3 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.~~

Bestämmelsen föreslås utgå. Bestämmelsen behövs inte eftersom den aktuella regleringen gäller även utan denna hänvisning.

Elektroniskt utlämnande av uppgifter

6 § Högskola som omfattas av denna förordning ska ha elektronisk tillgång till studieregistret genom direktåtkomst.

Ny bestämmele med hänsyn till att lärosätena *de facto* har direktåtkomst till uppgifterna i registret. Detta genom den fråga/svarfunktion som till följd av att registret är gemensamt, går mot samtliga lärosäten, nämligen den nationella översikten. Detta kan betecknas som direktåtkomst.

Denna direktåtkomst är av stort värde för effektiviteten i behandling av personuppgifter i Ladok och därmed för resursanvändning och servicenivå hos högskolorna. Detta särskilt i ärenden om antagning utanför antagningstjänsten, studievägledning, tillgodoräknanden, examen, mm. Direktåtkomsten är möjlig utan att säkerheten eftersätts. Integritetsriskerna och tillgången till överskottsinformation är högst begränsade genom de behörighetssystem som inrättats. Behörigheter regleras parterna emellan och fördelas inom respektive lärosäte. GDPRs regler tillämpas.

Förutan direktåtkomst skulle det handläggningssystem som är knutet till Ladok inte kunna upprätthållas och en hörnsten i digitaliseringen skulle behöva reverseras.

Vi delar inte UKÄs bedömning att en integritetskänsligheten i personuppgifterna skulle hindra sådan direktåtkomst eller att den inte skulle vara skälig eller nödvändig. Vi delar inte heller UKÄs bedömning att en särskild reglering av villkor för tilldelning av behörigheter behöver regleras i förordningen. Nödvändiga säkerhetsåtgärder för behandlingen av personuppgifter är redan inbyggda i Ladok och följer de krav som gäller enligt GDPR.

7 § Uppgifter ur studieregistret på medium för automatiserad behandling får lämnas ut från en högskolas studieregister elektroniskt på annat sätt än genom direktåtkomst om det inte är olämpligt. till

- 1. en annan högskola, om uppgifterna rör behörighet och underlag för urval eller studiemeriter som en student vill tillgodoräkna sig eller åberopa i samband med antagning till en utbildning eller utfärdande av examen, eller om uppgifterna behövs för utbildningssamarbete eller annan överenskommen samverkan mellan högskolorna,
- 1. ett lärosäte i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz, under samma förutsättningar som uppgifter får lämnas ut till en högskola enligt 1
- 6. Centrala studiestödsnämnden, om uppgifterna behövs för beviljande och utbetalning av studiestöd,
- 7. Universitets- och högskolerådet eller något annat organ som biträder högskolan med automatiserad behandling av ansökningar till en utbildning, om uppgifterna behövs för att genomföra arbetet,
- 8. SCB, enligt bestämmelserna i denna förordning,
- 9. en annan myndighet, om uppgifterna behövs för att handlägga ärenden om utfärdande av yrkeslegitimation eller meddelande av annan behörighet för ett yrke,
- 10. en myndighet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz under samma förutsättningar som uppgifter får lämnas ut till svenska myndigheter enligt denna paragraf,
- 11. en studentkår som har sådan ställning enligt beslut av högskolan enligt 4 kap. 8 § högskolelagen (1992:1434) eller en nation som har sådan ställning enligt 4 kap. 15 § högskolelagen, om uppgifterna rör en students registrering på kurser och behövs för att studentkåren eller nationen ska kunna bestämma om han eller hon har rätt att vara medlem i studentkåren eller nationen,
- 12. en student, om uppgifterna rör honom eller henne själv,
- 13. Vetenskapsrådet, Verket för innovationssystem, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande samt Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, om uppgifterna behövs för beviljande av medel för forskning,
- 14. Svenska institutet, om uppgifterna behövs för beviljande och utbetalning av stipendier, och

~~—15. Universitetskanslersämbetet, om uppgifterna behövs för uppföljning eller för att granska hur effektivt verksamheten bedrivs vid universitet och högskolor.~~

Vi föreslår i första hand att denna bestämmelse ändras så att elektroniskt utlämnande är möjlig efter en bedömning av lämpligheten i varje enskilt fall. Liksom för registerförfattningar med mer integritetskänsliga uppgifter, kan utlämnandet eventuellt begränsas till vissa angivna syften.

Ändringen kommer huvudsakligen innebära att uppgifter kommer att kunna utlämnas via e-post (istället för att som idag skrivas ut och postas fysiskt). I några fall kan det förekomma inrättande av APIer men detta ska normalt sett bara avse myndigheters behov av uppgifter för lagstadgad verksamhet. Krav på säkerhet och uppgiftsminimering för dessa utlämnanden följer redan av GDPR. Integritetsriskerna är redan idag begränsade eftersom Ladok inte innehåller känsliga personuppgifter och bara ett begränsat antal sekretessreglerade uppgifter (21:3 OSL) för vilka särskilda säkerhetsåtgärder vidtagits. Kvarstående integritetsrisker motverkas knapphändigt av ett utlämnande i pappersformat eftersom utlämnande ändå måste ske enligt offentlighetsprincipen. Skillnaden ligger snarast i den arbetstid som läggs på pappershantering.

Ett bibehållande av nuvarande reglering skulle också innebära att denna återkommande blir inaktuell med nya aktörer som begär åtkomst vilket leder till ständig översyn av förordningen.

Alternativt skulle punkten, i andra hand, åtminstone behöva generaliseras för att täcka in alla behov utan att en exklusiv lista för utlämnande skulle vara nödvändig.

~~9 § Högscholan ska utan dröjsmål till Migrationsverket lämna ut uppgift om att~~

- ~~– 1. en studieavgiftsskyldig student har antagits till en utbildning, och~~
- ~~– 2. en student som avses i 1 inte har registrerat sig på utbildningen.~~

~~Om det, utifrån de uppgifter som finns registrerade om en studieavgiftsskyldig student, finns anledning att anta att studenten har avbrutit sina studier, ska högscholan meddela Migrationsverket detta.~~

~~De uppgifter som avses i första och andra styckena får lämnas ut på medium för automatiserad behandling.~~

Vi föreslår att regleringen om elektroniskt utlämnande ovan ändras så att hanteringen av Migrationsverkets uppgifter kan hanteras inom denna ram och inte behöver särregleras. Detta skapar utrymme för en mer flexibel hantering utifrån framtida behov av uppgifter hos Migrationsverket.

Gallring

8 § För gallring av studieregistret gäller 10 § första och andra styckena arkivlagen (1990:782), om inte något annat föreskrivs i denna förordning.

Uppgifter om den utbildning som en student har genomgått med godkänt resultat eller fått tillgodoräkna sig vid högscholan, om studentens betyg i godkända ~~prov~~ examinationer och om den eller de examina som studenten har avlagt får inte gallras.

Uppgifter ~~om en sökande som inte har antagits till utbildning vid högscholan eller~~ om en sökande som har antagits men inte registrerat sig eller annars påbörjat sina studier ska h gallras så snart det kan göras med hänsyn till

1. högscholans eget behov av material för uppföljningar och statistiska bearbetningar,

2. kraven på resultatredovisning, och
3. kraven på rapportering för den officiella statistiken.

Justering enligt högskolornas remissvar till förtydligande av uttrycket ”påbörjat”.

~~10 § En uppgift om medborgarskap som högskolan behöver för beslut om skyldighet att betala anmälningsavgift eller studieavgift ska gallras så snart studieregistret har uppdaterats med uppgift om huruvida studenten tillhör den personkrets som ska betala anmälningsavgift eller studieavgift.~~

Eftersom ingen uppgift om medborgarskap eller annat underlag för bedömning av skyldigheten att betala anmälnings- och studieavgift förs in i Ladok föreslås bestämmelsen strykas. Själva uppgiften om skyldighet att betala anmälnings- respektive studieavgift (utan angivande av grund) behövs för uppföljning och rapportering och kan därför inte gallras.

Alternativet vore att införa en bestämmelse om att uppgifter om medborgarskap mm inte får föras in i Ladok. Detsamma kan då gälla för uppgifter om förekomst i belastningsregistret.